

คุณลักษณะของคณะกรรมการ ความระมัดระวังทางบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดร.เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุวัฒน์ ภัคดี

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการกับความระมัดระวังทางบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยความระมัดระวังทางบัญชีแยกพิจารณาตามตัวแบบ Basu (1997) และ Ahmed and Duellman (2007) ผลการวิจัยพบว่าขนาดและความรู้บัญชีการเงิน (ระดับการศึกษา และเพศ) ของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวก (ลบ) กับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) และเมื่อพิจารณาความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007) พบว่าสัดส่วนชาวต่างชาติและระดับการศึกษาของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวก ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการกับผลการดำเนินงาน พบว่าเพศและการควมรวมตำแหน่งของประธาน (ความถี่การประชุม) มีความสัมพันธ์เชิงบวก (ลบ) กับผลการดำเนินงานของบริษัท

คำสำคัญ: ความระมัดระวังทางบัญชี คุณลักษณะของคณะกรรมการ ผลการดำเนินงาน

Board Characteristics, Accounting Conservatism, and Firm Performance of Thai Listed Companies

Kriengkrai Boonlert-U-Thai

*Assistant Professor of Department of Accountancy,
Chulalongkorn Business School, Chulalongkorn University*

Anuwat Phakdee

*Lecturer of Department of Accounting,
Faculty of Management Sciences, Chandrakasem Rajabhat University*

ABSTRACT

This study examines the association between board characteristics and accounting conservatism and firm performance of Thai listed companies. Accounting conservatism is measured using Basu (1997) and Ahmed and Duellman (2007) models. The results indicate that size and experience (education and gender) of board members are positively (negatively) associated with Basu (1997) accounting conservatism. The results on the Ahmed and Duellman (2007) model indicate that foreign ratio and education of board members are positively associated. In addition, the study shows that gender and board duality (board meeting) are (is) positively (negatively) associated with firm performance.

Keywords: Accounting Conservatism, Board Characteristics, Firm Performance

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปี ค.ศ. 2017 The World Federation of Exchanges ได้รายงานข้อมูลว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) มีมูลค่าตามราคาตลาดรวม (Market Capitalization) สูงสุดเป็นอันดับที่ 2 ในภูมิภาคอาเซียน (Asian) ด้วยมูลค่า 548,795.57 ดอลลาร์สหรัฐ (USD Millions) รองจากประเทศสิงคโปร์¹ ส่งผลให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแหล่งระดมทุนที่สำคัญยิ่งต่อนักลงทุนและผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ผ่านการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) เพื่อให้มีข้อมูลที่สะท้อนราคาตลาดของหลักทรัพย์ ปริมาณการซื้อขาย และการเพิ่มมูลค่าของกิจการ (Pipatanasern & Srijunpetch, 2017)

การกำกับดูแลกิจการเริ่มจากสาเหตุความแตกต่างในผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารได้ เช่น ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ที่ถูกซ่อนไว้และเป็นอุปสรรคในการสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่บริษัท (Berle & Means, 1932; Jensen & Meckling, 1976) ตลอดจนการล้มละลายของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น Enron และ World com ที่ผู้บริหารได้รายงานรายได้หรือผลกำไรสูงเกินจริง ส่งผลให้งบการเงินและตัวเลขทางบัญชีไม่มีคุณภาพ

งบการเงินถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจของนักลงทุน นักวิเคราะห์ ผู้ถือหุ้น และคณะกรรมการ ดังนั้น งบการเงินต้องมีคุณภาพ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการที่ต้องการนำเสนอ การพิจารณาคุณลักษณะของคณะกรรมการ ว่ามีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีหรือไม่ เป็นเรื่องน่าสนใจยิ่ง เพราะคุณลักษณะของคณะกรรมการในฐานะผู้บริหารระดับสูงของบริษัท จะช่วยลดความไม่แน่นอนและความ

ไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล รวมทั้งยังเป็นการสนับสนุนกลไกการกำกับดูแลอื่นๆ ของบริษัท ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทเป็นบุคคลที่ต้องทำหน้าที่รับผิดชอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อมูลทางบัญชี โดยคณะกรรมการต้องเป็นกลไกสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ เพราะคณะกรรมการเป็นกลุ่มบุคคลที่ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งขึ้นมาให้ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของบริษัทและยังต้องกำกับควบคุมดูแลให้เป็นตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งต้องก่อให้เกิดประโยชน์ที่ดีที่สุดแก่ผู้ถือหุ้น (Stock Exchange of Thailand, 2017) งานวิจัยนี้นำเสนอมุมมองความสัมพันธ์ของคณะกรรมการ กับระดับความระมัดระวังทางบัญชี (Accounting Conservatism) และความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน (Timely Loss Recognition) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในตัววัดคุณภาพกำไร และเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างมีประสิทธิภาพ (Gao & Wagenhofer, 2016)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงเกิดคำถามในการวิจัยว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่ และเนื่องจากความระมัดระวังทางบัญชีดังกล่าวถือว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของตัวเลขกำไรและรายงานทางการเงิน ผลการวิจัยครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เพราะช่วยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของกรรมการ ความระมัดระวังทางบัญชี และผลการดำเนินงานในบริบทของประเทศไทย

ผลการวิจัยตามตัวแบบ Basu (1997) พบว่าขนาดและประสบการณ์ของคณะกรรมการส่งผลเชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี ในขณะที่ระดับการศึกษา และเพศของคณะกรรมการส่งผลเชิงลบกับความระมัดระวังทางบัญชี

¹ อ้างอิงจาก <https://www.world-exchanges.org>

และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007) พบว่าสัดส่วนชาวต่างชาติและระดับการศึกษาของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความระมัดระวังทางบัญชี นอกจากนี้ ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าเพศและการควมรวมตำแหน่งของประธานส่งผลเชิงบวก ในขณะที่ความถี่การประชุมส่งผลเชิงลบ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการ กับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) และตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007)

(2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการ กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

(1) งานวิจัยนี้ใช้เทคนิค 15-Year Rolling Regressions เพื่อให้ได้ค่าระดับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) ในระดับแต่ละบริษัท (Firm-level) ได้ตัวอย่างเช่น ค่า Basu (1997) Conservatism สำหรับบริษัท ก ปี พ.ศ. 2557 คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์ Bad News หาดด้วย ค่าสัมประสิทธิ์รวม (Bad news + Good news) ที่ได้จากการทดสอบ Multiple Regression ของบริษัท ก สำหรับข้อมูล 15 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2557 และค่า Basu (1997) Conservatism ของบริษัท ก ปี พ.ศ. 2559 จะใช้ข้อมูล 15 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2559 เป็นต้น

(2) งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแรกที่ศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการในด้านระดับการศึกษา ได้แก่ สัดส่วนคณะกรรมการที่มีคุณวุฒิสถาบันปริญญาโทหรือปริญญาเอก และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความระมัดระวังทาง

บัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัท กับคุณลักษณะคณะกรรมการ

(3) ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เพราะช่วยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของกรรมการ ความระมัดระวังทางบัญชี และผลการดำเนินงานในบริบทของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

จากปัญหาตัวแทน (Agency Problems) ที่นำไปสู่ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ระหว่างฝ่ายบริหารและผู้ถือหุ้น เนื่องจากผู้บริหารมีสิทธิ์ในการควบคุมสินทรัพย์ของบริษัท แต่ไม่มีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญในบริษัทดังกล่าว (Berle & Means, 1932; Jensen & Meckling, 1976) โดยที่ความขัดแย้งของผลประโยชน์นั้นไม่สามารถถูกจัดไปได้ด้วยการทำสัญญา ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร เนื่องจากจะเป็นการสร้างภาระต้นทุนให้กับบริษัท รวมทั้งฝ่ายบริหารเองอาจไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาได้ ดังนั้น การทำสัญญาจึงเป็นเพียงหลักฐานที่สมบูรณ์เพื่อใช้สำหรับบังคับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารของบริษัทเท่านั้น (Fama & Jensen, 1983; Hart, 1995) ทั้งนี้ การกำกับดูแลกิจการจึงถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่บริษัทต่างๆ นิยมนำมาใช้เพื่อบรรเทาความขัดแย้งดังกล่าว รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและผู้ถือหุ้นอีกด้วย สำหรับความขัดแย้งของผลประโยชน์อาจทำให้ผู้บริหารต้องนำเสนอผลการดำเนินงานของบริษัทที่สูงเกินกว่าความจริงให้แก่บุคคลภายนอกผ่านเทคนิคการจัดการกำไร (Earnings Management) ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetries) ระหว่างบุคคลภายในและบุคคลภายนอก นำไปสู่ความระมัดระวังทางบัญชีที่ต่ำและส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล

ความระมัดระวังทางบัญชีเป็นหลักการที่มีอิทธิพลต่อวิธีทางบัญชี (Accounting Practices) มายาวนานกว่า 500 ปี (Basu, 1997) เพราะเป็นหลักการหนึ่งทางบัญชีที่

รับรู้ผลขาดทุนทันที และหลีกเลี่ยงการรับรู้กำไรและสินทรัพย์ที่ยังไม่เกิดขึ้นอันเนื่องจากยังไม่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ของรายการดังกล่าว ดังนั้น ความระมัดระวังทางบัญชีจึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของคุณภาพรายงานการเงิน (Xu & Lu, 2008) เช่น การเพิ่มมูลค่าของกิจการ (Leftwich et al., 1981; Agrawal & Knoeber, 1996; Boone et al., 2006; Garcia et al., 2009) การลดความเสี่ยงจากการล้มละลายของบริษัท (Wang, 2009) และการเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ (Watts, 2003; Ball & Shivakumar, 2005) เพื่อสะท้อนความน่าเชื่อถือของข้อมูลและการกำกับ ติดตาม การทำงานของผู้บริหาร รวมถึงให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ กลุ่มผู้ถือหุ้นส่วนน้อย และหน่วยงานกำกับดูแล (Watts, 2003; Ahmed & Duellman 2007)

เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของรายงานทางการเงินบริษัทจึงต้องนำกลไกการกำกับดูแลกิจการที่เหมาะสมมาใช้ โดยงานวิจัยนี้จะพิจารณาจากด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับและต้นทุนที่เสียไป งานวิจัยในอดีตได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งพบว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะนำนโยบายการบัญชีโดยยึดหลักความระมัดระวังมาถือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น (Ahmed & Duellman, 2007; Garcia Lara et al., 2009) นอกจากนี้ Watt (2003) และ Ball and Shivakumar (2005) ยังได้อธิบายว่าความระมัดระวังทางบัญชียังช่วยลดแรงจูงใจของผู้บริหารในการตัดสินใจลงทุนในโครงการที่มีค่า NPV ติดลบ ซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายในอนาคตของบริษัท รวมทั้งผลงานวิจัยในอดีตได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่กำกับ ติดตาม ของคณะกรรมการบริษัท โดย Beekes et al. (2004), Ahmed and Duellman (2007) และ Garcia Lara et al. (2007) ได้อธิบายว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้รายงานทางการเงินของบริษัทมีความระมัดระวังทางบัญชีสูงขึ้น

อันเนื่องมาจากคณะกรรมการบริษัทอยู่ในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม และติดตามการทำงานของฝ่ายบริหาร จึงถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการกำกับดูแลกิจการ รวมทั้ง Gao and Wagenhofer (2016) ยังได้ให้มุมมองเพิ่มเติมว่าคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพในการกำกับ ติดตาม การทำงานของฝ่ายบริหาร สามารถช่วยลดการจัดการกำไรของบริษัทได้

ในทางตรงกันข้าม ยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลการวิจัยดังกล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการ โดยในมุมมองด้านขนาดของคณะกรรมการ Suleiman (2014) และ Boussaid et al. (2015) พบว่า คณะกรรมการจำนวนมากส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชี Obigbemi et al. (2016) และ Daghani et al. (2016) พบว่าการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการจัดการกำไรของบริษัทในประเทศไนจีเรียและฝรั่งเศส ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหากคณะกรรมการมีจำนวนครั้งในการประชุมมากนำไปสู่ระดับการจัดการกำไรที่สูงขึ้น ส่งผลให้คุณภาพของรายงานทางการเงินลดลง ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการที่มีการประชุมมากขึ้นจะทำให้ความระมัดระวังทางบัญชีของบริษัทลดลง

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินยังไม่ชัดเจนและให้ผลที่ขัดแย้งกันในบางคุณลักษณะ ทำให้เกิดข้อจำกัดในกระบวนการวิจัย เนื่องจากแต่ละประเทศมีบริบทที่แตกต่างในเรื่องความเข้มงวดของการกำกับ และการติดตามของหน่วยงานกำกับดูแล

แนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2555 (Stock Exchange of Thailand, 2012) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการบริษัท โดยเสนอแนะให้แต่ละบริษัทมีโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทอันประกอบด้วย กรรมการ

ที่มีคุณสมบัติหลากหลาย (ทั้งด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์กับบริษัท) เพศ และประสบการณ์ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมหลักของกิจการ ดังนั้น คุณสมบัติดังกล่าวควรรวมถึงความเหมาะสมในเรื่อง (1) ขนาดของคณะกรรมการ (Board Size) ที่ประกอบด้วย บุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ ไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรเกิน 12 คน ตามขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ (2) ความอิสระของประธาน คณะกรรมการ กล่าวคือ คณะกรรมการควรประกอบด้วย กรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด (3) จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการที่เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ และลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท ซึ่งไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี เป็นต้น

นอกจากนั้น ใน CG Code ปี พ.ศ. 2560 สำหรับ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังคงเน้นให้คณะกรรมการควรรับผิดชอบในการกำหนด และทบทวนโครงสร้างคณะกรรมการ ทั้งในเรื่องขนาด องค์ประกอบ สัดส่วนกรรมการที่เป็นอิสระที่เหมาะสมและ จำเป็นต่อการนำพาคอร์ปบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีคุณสมบัติหลากหลายทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะด้าน ตลอดจนเพศ และอายุที่จำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักขององค์กร โดยจัดทำตารางองค์ประกอบ ความรู้ความชำนาญของกรรมการ (Skills Matrix) เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้คณะกรรมการโดยรวมที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถเข้าใจและตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียได้ (Stock Exchange of Thailand, 2017)

คุณลักษณะของคณะกรรมการและความระมัดระวังทางบัญชี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการกับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) และตัวแบบ Ahmed

and Duellman (2007) และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2557–2559 โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของคณะกรรมการในเรื่องต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการนำไปใช้ของบริษัทฯ ผลการวิจัยในอดีตได้แสดงหลักฐานให้เห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะของคณะกรรมการที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีและความระมัดระวังทางบัญชี (Accounting Conservatism) เช่น Boussaid et al. (2015) พบว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของงบการเงินของบริษัทในประเทศฝรั่งเศส ดังนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และพัฒนาสมมติฐาน ดังนี้

1. ขนาดของคณะกรรมการ (BSIZE) งานวิจัยในอดีตพบว่า ขนาดของคณะกรรมการส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชี (Suleiman, 2014; Boussaid et al., 2015) เพิ่มโอกาสของการจัดการกำไร (Kankanamage, 2016) ประสิทธิภาพในการตรวจสอบลดลง (Jensen, 1993) ในทางตรงกันข้าม Ho (2009) พบว่า ขนาดคณะกรรมการช่วยเพิ่มความระมัดระวังทางบัญชี (Market to Book Value) และลดการจัดการกำไรของบริษัทในประเทศฝรั่งเศส (Daghni et al., 2016) นอกจากนี้ Bushman et al. (2004) และ Ahmed and Duellman (2007) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เนื่องจากผลการศึกษาในอดีตขัดแย้ง งานวิจัยนี้ศึกษาขนาดของคณะกรรมการในบริบทบริษัทไทย และคาดว่าจะพบความสัมพันธ์เชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี

2. ความอิสระของคณะกรรมการ (BIND) งานวิจัยในอดีตพบว่าสัดส่วนคณะกรรมการภายนอกส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Givoly and Hayn (2000) (Ho, 2009; Suleiman, 2014) และต่อการรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลา Asymmetric Timeliness (Ho, 2009) ในทางตรงกันข้าม Amran and Manaf

(2014) พบผลที่ตรงข้าม กล่าวคือ เมื่อสัดส่วนคณะกรรมการอิสระจากภายนอกสูง จะส่งผลให้การรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลาลดลง นอกจากนี้ Boussaid et al. (2015) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว งานวิจัยนี้คาดว่าจะพบความสัมพันธ์เชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี

3. คณะกรรมการที่มีความรู้บัญชีการเงิน (BEXP)

Yunos et al. (2012) ได้ทดสอบอิทธิพลเกี่ยวกับทักษะของคณะกรรมการ (Board Skill) กับการรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลา (Asymmetric Timeliness) พบว่า ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับการรับรู้ข่าวร้าย แต่ไม่พบผลกระทบของความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการกับความระมัดระวังบัญชีตามตัวของ Givoly and Hayn (2000) ในขณะที่ Agrawal and Chadha (2005) พบว่าคณะกรรมการที่มีความรู้ทางบัญชีสามารถช่วยลดความเป็นไปที่รายงานทางการเงินจะแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริง รวมทั้ง Kankanamage (2016) พบว่าคณะกรรมการที่มีความรู้บัญชีการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการกำไร จึงเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการที่มีความรู้บัญชีการเงินช่วยแจ้งงบการเงินของบริษัทที่มีคุณภาพสูงขึ้น งานวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะพบความสัมพันธ์เชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี

4. คณะกรรมการต่างชาติ (BFOR) Srinidhi et al.

(2011) พบว่าบริษัทที่มีสัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติสูง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของฝ่ายบริหารในการกำกับ และติดตามผลงาน เพราะคณะกรรมการต่างชาติมีความได้เปรียบจากการนำองค์ความรู้ (Knowledge) ที่หลากหลายจากสภาพแวดล้อมต่างประเทศ และทักษะต่างๆ ของตนมาใช้เพื่อช่วยให้การติดตามการทำงานของฝ่ายบริหารได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Ujunwa, 2012) อย่างไรก็ตามงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาความสัมพันธ์ของคณะกรรมการต่างชาติกับความระมัดระวังทางบัญชียังไม่มี การวิจัยนี้จึงศึกษาความสัมพันธ์นี้และคาดว่าคณะกรรมการต่างชาติจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี

5. คณะกรรมการเพศหญิง (BGEN) Mikkola (2005)

ระบุว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลอย่างจำกัด และมีความระมัดระวังรอบคอบในการตัดสินใจน้อยกว่าเพศหญิง Amanatullah et al. (2010) พบว่าเพศชายมักตัดสินใจโดยใช้ทางเลือกที่มีความเสี่ยงมากกว่า ในแง่ของข้อมูลบัญชี Sari et al. (2014) พบว่าคณะกรรมการเพศหญิงส่งผลกระทบต่อทิศทางการบวกต่อความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบของ Givoly and Hayn (2000) ต่อการรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลา (Boussaid et al., 2015) และลดระดับการจัดการกำไรของบริษัทในประเทศอังกฤษได้ (Arun et al., 2015) ในทางตรงกันข้าม Buniamin et al. (2012) พบว่าคณะกรรมการเพศหญิงกลับเพิ่มโอกาสการจัดการกำไรของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ลดผลการดำเนินงาน (ตามตัวแบบ Tobin's Q) ของกิจการ (Ku Ismail & Abdullah, 2011) และลดความระมัดระวังทางบัญชีในประเทศออสเตรเลีย (Sultana & Zahn, 2011) นอกจากนี้งานวิจัยของ Sun and Lan (2011) ไม่พบผลกระทบของคณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงต่อการจัดการกำไร การวิจัยครั้งนี้คาดว่าสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความระมัดระวังทางบัญชี

6. ระดับการศึกษาของคณะกรรมการ (BEDU) ตาม

ทฤษฎีพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependence Theory) คณะกรรมการถือเป็นทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ของบริษัท ดังนั้น หากคณะกรรมการที่มีการศึกษาในระดับที่สูง ก็จะสามารถนำทักษะดังกล่าวมาเชื่อมโยงการปฏิบัติหน้าที่ได้มากขึ้น (Carpenter & Westphal, 2001) นอกจากนี้ Ujunwa (2012) พบว่าการศึกษาของคณะกรรมการในระดับ PhD มีประโยชน์ต่อบริษัทผ่านการผสมผสานของศักยภาพและความสามารถของตัวคณะกรรมการ เพราะการศึกษาในระดับ PhD ช่วยเชื่อมโยงความแตกต่างที่จะได้รับจากทรัพยากรภายนอก Xiong (2016) พบว่าประธานกรรมการบริหารที่มีการศึกษาในระดับสูงช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรของบริษัทได้ เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับคุณวุฒิการศึกษาและความระมัดระวังทางบัญชียังไม่มี งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาระดับ

การศึกษาสูงสุดของคณะกรรมการ ได้แก่ ระดับปริญญาโท (BMS) และระดับปริญญาเอก (BPHD) นอกจากนี้ยังแยกพิจารณาตามประเภทสถาบันที่จบการศึกษาในประเทศและจากต่างประเทศอีกด้วย

ตัวแปรควบคุม

1. การประชุมของคณะกรรมการ (BMEET) Ntim and Osei (2011) พบว่าความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการช่วยเพิ่มผลการดำเนินงาน ลดการจัดการกำไร (Kankanamage, 2016) เพิ่มความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Givoly and Hayn (2000) และ Ho (2009)

2. การควบรวมตำแหน่งของประธานกรรมการ (BDUAL) Daghani et al. (2016) ได้อธิบายว่าถ้าประธานกรรมการและ CEO เป็นบุคคลคนเดียวกัน อาจมีผลเสียต่อกิจการ เนื่องจากมีการควบคุมการตัดสินใจในการดำเนินงานเพียงคนเดียว แต่ผลวิจัยต่อความระมัดระวังทางบัญชีไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง BDUAL กับความระมัดระวังทางบัญชี (Ho, 2009; Ahmed & Duellman, 2007)

3. ขนาดกิจการ (Firm SIZE) Ahmeda and Duellman (2007) พบว่า ขนาดกิจการส่งผลกระทบต่อทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความระมัดระวังทางบัญชีแต่ในทางตรงกันข้าม Ho (2009) พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดกิจการและความระมัดระวังทางบัญชีในทิศทางตรงกันข้าม ในการวิจัยครั้งนี้จึงนำตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรควบคุม

4. ผลการดำเนินงาน (ROA) Sana'a (2016) พบว่าความระมัดระวังทางบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่วัดด้วยค่า ROA อย่างมีนัยสำคัญรวมทั้ง Ahmeda and Duellman (2007) พบว่าความสามารถในการทำกำไรส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชี

5. การเจริญเติบโตของกิจการ (GROWTH) Suleiman (2014) และ Alkurdi et al. (2017) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเจริญเติบโตของกิจการต่อความระมัดระวังทางบัญชี

6. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) งานวิจัยในอดีตพบว่าอัตราส่วนหนี้สินส่งผลกระทบต่อความระมัดระวังทางบัญชีในทิศทางเดียวกัน (Suleiman, 2014; Ahmeda & Duellman, 2007)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการและความระมัดระวังทางบัญชีมีจำนวนน้อย ให้ผลขัดแย้ง (Mixed Results) และศึกษายังไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะที่สำคัญของคณะกรรมการ เช่น ขนาดของคณะกรรมการ ความอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีและการเงิน สัดส่วนของคณะกรรมการต่างชาติ สัดส่วนกรรมการที่เป็นเพศหญิง และสัดส่วนระดับการศึกษาสูงสุด นอกจากนี้ การใช้ตัวแบบความระมัดระวังทางบัญชียังมีความหลากหลาย ทำให้ผลการวิจัยยังไม่ชัดเจน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัท กับความระมัดระวังทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557-2559 ผ่านตัวแบบความระมัดระวังทางบัญชีของ Basu (1997) และตัวแบบ Market Model ของ Ahmed and Henry (2012) ที่นิยมใช้เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหาร นำมาซึ่งตัวเลขกำไรและข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพ และลดปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารได้

การวิจัยครั้งนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัท กับผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริษัทต่อผลการ

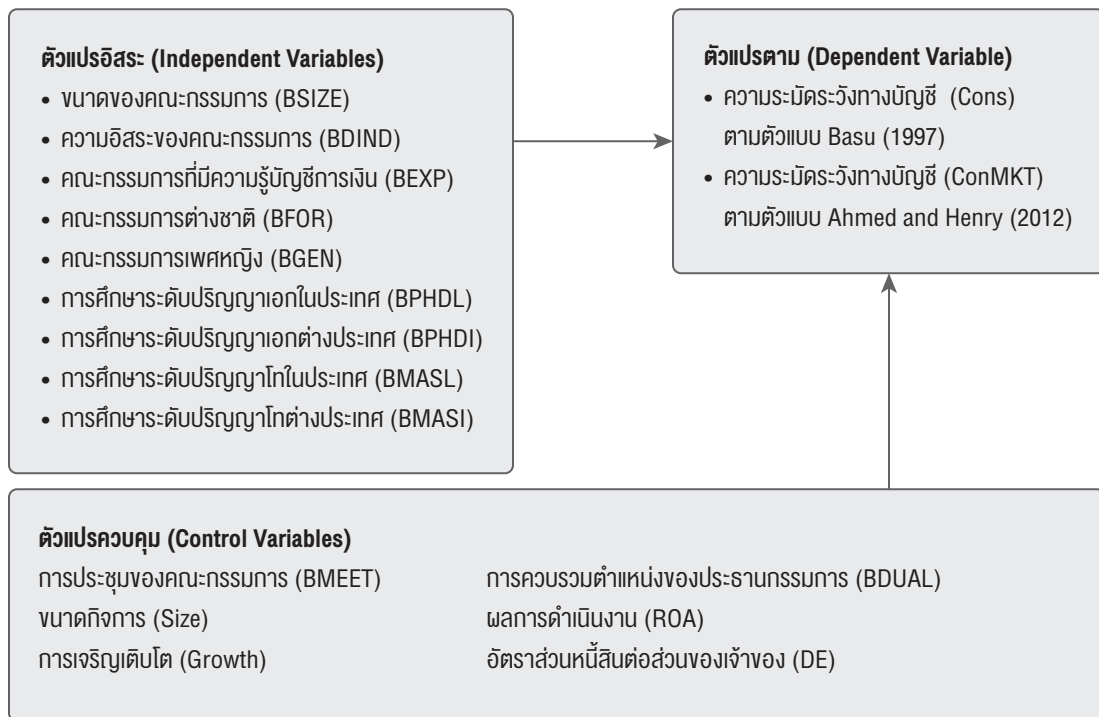
ดำเนินงาน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลการวิจัยในอดีตด้านนี้ยังมีจำนวนน้อย ให้ผลขัดแย้ง (Mixed Results) และ/หรือยังศึกษาไม่ครบถ้วนในปัจจุบันคุณลักษณะคณะกรรมการที่สำคัญ เช่นเดียวกับในส่วนแรก

สำหรับตัวแปรควบคุมของระดับความระมัดระวังทางบัญชี ประกอบด้วย ความถี่การประชุมคณะกรรมการ และการควบคุมตำแหน่งประธาน นอกจากนี้ ยังนำตัวแปร ขนาดกิจการ (Size) ผลการดำเนินงาน (ROA) การเจริญเติบโต (Growth) และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) เป็นตัวแปรควบคุมความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานเช่นเดียวกับงานวิจัยในอดีต (Ho, 2009; Ahmeda & Duellman, 2007)

กรอบแนวคิดในการวิจัยส่วนแรก ระหว่างคุณลักษณะของกรรมการและความระมัดระวังทางบัญชี แสดงดังภาพที่ 1

คุณลักษณะของคณะกรรมาการและผลการดำเนินงาน

ผลการวิจัยในอดีตที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการและผลการดำเนินงาน (วัดค่าจาก อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์, ROA) ยังไม่ชัดเจน (Mixed Results) ตัวอย่างเช่น Ammari et al. (2014) และ Müller (2014) พบว่าขนาดคณะกรรมการช่วยเพิ่ม ROA ในขณะที่ Duc and Thuy (2013) และ Pham (2016) พบผลตรงกันข้าม Paul (2017) พบว่าความถี่การประชุมคณะกรรมการ (BMEET) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA ในขณะที่ Kutum (2015) พบความสัมพันธ์ตรงกันข้าม Ammari et al. (2014) และ Duc and Thuy (2013) พบว่าการควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการ (BDUAL) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA ในขณะที่ Pham (2016) พบความสัมพันธ์ตรงกันข้าม Anis et al. (2017), Müller (2014) และ Duc and Thuy (2013) พบว่า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการและความระมัดระวังทางบัญชี

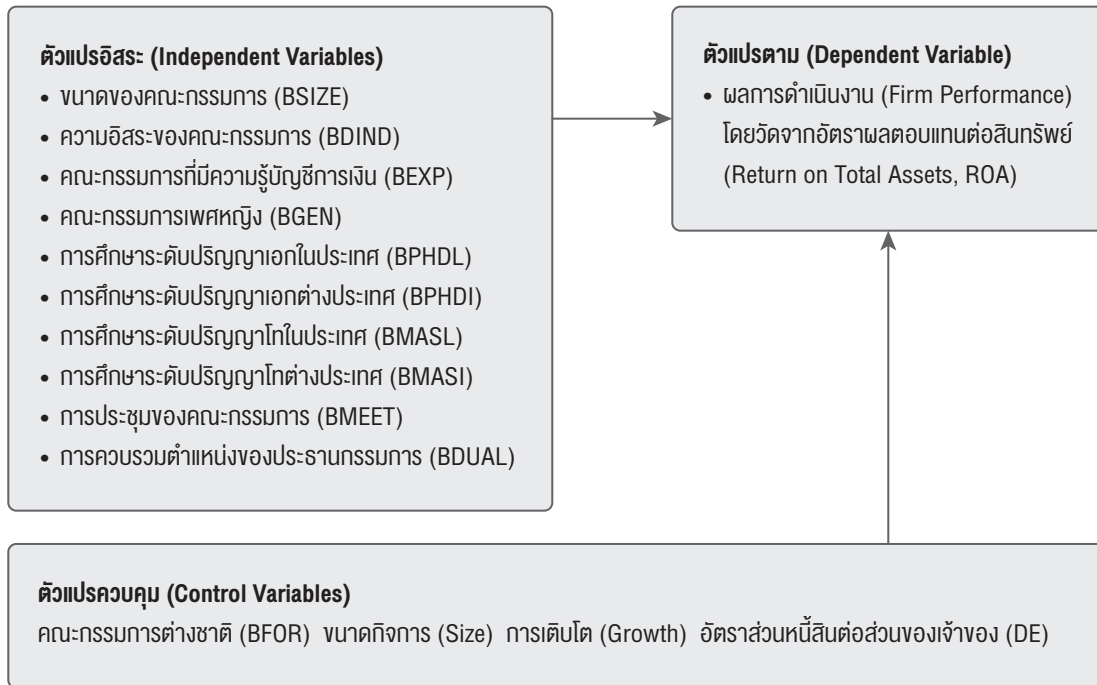
ความอิสระของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA แต่ Ammari et al. (2014) พบผลตรงกันข้าม

Müller (2014) และ Duc and Thuy (2013) พบว่าสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง (BGEN) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA ในขณะที่ Pham (2016) และ Ujunwa et al. (2012) พบความสัมพันธ์เชิงลบ Duc and Thuy (2013) พบว่าระดับการศึกษาของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ ROA ในขณะที่ Ujunwa et al. (2012) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว จากผลการวิจัยข้างต้นยังไม่สามารถสรุปถึงทิศทางความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของคณะกรรมการกับ ROA ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการกับผลการดำเนินงานที่วัดด้วยค่า ROA ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรควบคุม

ผลการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับคุณสมบัติคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าการศึกษาสัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติ (BFOR) ช่วยเพิ่มผลการดำเนินงาน Ujunwa et al. (2012), Müller (2014) และ Abu et al. (2016) นอกจากนี้ งานวิจัยจะคงตัวแปรควบคุมเรื่องขนาดกิจการ การเติบโตของธุรกิจ และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เช่นเดียวกับการศึกษาความสัมพันธ์ในส่วนแรก

กรอบแนวคิดในการวิจัยระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการและผลการดำเนินงาน แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัยระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัท

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2557–2559 สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2557–2559 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 1,049 ปี-บริษัท (ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 336 ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 349 บริษัท และปี พ.ศ. 2559 จำนวน 364 บริษัท) ข้อมูลดังกล่าวมิได้รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ และบริษัทกลุ่มกองทุนและธุรกิจขนาดกลาง (MAI) เพราะมีลักษณะที่แตกต่างจากธุรกิจทั่วไป และ/หรือมิได้มีข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และการคำนวณตัวแปรในการวิจัย การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีผ่านฐานข้อมูล Global Vantage ฐานข้อมูล SET-SMART สำหรับแบบแสดงรายการ 56-1 และงบการเงินประจำปี ตลอดจนการเก็บข้อมูลด้วยมือ (Manual Collection) สำหรับคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัท เพื่อทดสอบผลกระทบของตัวแปรต้น (คุณลักษณะคณะกรรมการ) ต่อความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัท

สำหรับตัวแบบที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการ กับความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่

ตัวแบบที่ 1 ความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997)

$$\begin{aligned} \text{Cons}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{BSIZE}_{i,t} + \beta_2 \text{BDIND}_{i,t} \\ & + \beta_3 \text{BEXP}_{i,t} + \beta_4 \text{BFOR}_{i,t} + \beta_5 \text{BGEN}_{i,t} \\ & + \beta_6 \text{BPHDL}_{i,t} + \beta_7 \text{BPHDI}_{i,t} \\ & + \beta_8 \text{BMASTL}_{i,t} + \beta_9 \text{BMASTI}_{i,t} \\ & + \text{Controls}_{i,t} + e_{i,t} \end{aligned}$$

ตัวแบบที่ 2 ความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Market Model

$$\begin{aligned} \text{ConsMKT}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{BSIZE}_{i,t} + \beta_2 \text{BDIND}_{i,t} \\ & + \beta_3 \text{BEXP}_{i,t} + \beta_4 \text{BFOR}_{i,t} + \beta_5 \text{BGEN}_{i,t} \\ & + \beta_6 \text{BPHDL}_{i,t} + \beta_7 \text{BPHDI}_{i,t} \\ & + \beta_8 \text{BMASTL}_{i,t} + \beta_9 \text{BMASTI}_{i,t} \\ & + \text{Controls}_{i,t} + e_{i,t} \end{aligned}$$

ตัวแบบที่ 3 ผลการดำเนินงานของบริษัท

$$\begin{aligned} \text{ROA}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{BSIZE}_{i,t} + \beta_2 \text{BDIND}_{i,t} \\ & + \beta_3 \text{BEXP}_{i,t} + \beta_4 \text{BGEN}_{i,t} \\ & + \beta_5 \text{BPHDL}_{i,t} + \beta_6 \text{BPHDI}_{i,t} \\ & + \beta_7 \text{BMASTL}_{i,t} + \beta_8 \text{BMASTI}_{i,t} \\ & + \beta_9 \text{BMEET}_{i,t} + \beta_{10} \text{BDUAL}_{i,t} \\ & + \text{Controls}_{i,t} + e_{i,t} \end{aligned}$$

โดย

$\text{Cons}_{i,t}$ = ความระมัดระวังทางบัญชี ตัวแบบ Basu 1997

$\text{ConMKT}_{i,t}$ = ความระมัดระวังทางบัญชี ตัวแบบ Ahmed and Henry (2012)

$\text{BSIZE}_{i,t}$ = จำนวนคณะกรรมการทั้งหมดของบริษัท i ในปี t

$\text{BDIND}_{i,t}$ = สัดส่วนคณะกรรมการอิสระของบริษัท i ในปี t

$\text{BEXP}_{i,t}$ = สัดส่วนคณะกรรมการมีความรู้บัญชีการเงินของบริษัท i ในปี t

$\text{BFOR}_{i,t}$ = สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติของบริษัท i ในปี t

$\text{BGEN}_{i,t}$ = สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงของบริษัท i ในปี t

$\text{BPHDL}_{i,t}$ = สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาเอกในประเทศของบริษัท i ในปี t

- BPHDI_{i,t} = สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับ
ปริญญาเอกต่างประเทศของบริษัท i ในปี t
- BMASTL_{i,t} = สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับ
ปริญญาโทในประเทศของบริษัท i ในปี t
- BMASTI_{i,t} = สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับ
ปริญญาโทต่างประเทศของบริษัท i ในปี t

ตัวแปรควบคุม:

สำหรับตัวแบบที่ 1 และ 2 มีตัวแปรควบคุมที่ได้จากการ
ทบทวนวรรณกรรม คือ

- BMEET_{i,t} = จำนวนครั้งการประชุมของบริษัท i ในปี t
- BDUAL_{i,t} = การควรรวมตำแหน่งประธานใจ 1 ไม่ใช่ 0
ของบริษัท i ในปี t
- ROA_{i,t} = ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าด้วย
กำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i
ในปี t
- Growth_{i,t} = อัตราการเติบโตของบริษัทวัดค่าด้วย
(รายได้ปีปัจจุบัน-รายได้ปีก่อน)/รายได้ปี
ก่อนของบริษัท i ในปี t
- Size_{i,t} = ขนาดกิจการ วัดค่าด้วยค่าลอการิทึมของ
สินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t
- DE_{i,t} = อัตราส่วนหนี้สิน วัดค่าด้วยหนี้สินรวม
หารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น
- Industry_{i,t} = ตัวแปรควบคุมกลุ่มอุตสาหกรรม
(ค่า 1 และ 0 สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรม
ที่มีรายการมากกว่า 100 firm-years
ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559)
- Year_{i,t} = ตัวแปรควบคุมแต่ละปี (ค่า 1 และ 0
สำหรับปี พ.ศ. 2557 และ 2558)

ส่วนตัวแบบที่ 3 มีตัวแปรควบคุมที่ได้จากการทบทวน
วรรณกรรมเหมือนตัวแบบที่ 1 และ 3 ยกเว้น BMEET,
BDUAL และ BFOR ซึ่งสองตัวแรกจะถือเป็นตัวแปรอิสระ
ที่สนใจ (Variables of Interest) เนื่องจากยังไม่มีการศึกษา
ความสัมพันธ์นี้กับผลการดำเนินงานของบริษัท และ BFOR
ให้ถือเป็นตัวแปรควบคุมอันเนื่องจากการทบทวนวรรณกรรม

Robustness Model

งานวิจัยนี้ยังได้นำเสนอระดับความทันเวลาของการรับ
รู้ผลขาดทุน (Asymmetric Timeliness) ที่วัดจากค่า
Adjusted R-Square จาก Rolling Regression Model
ตามตัวแบบ Basu (1997) Model จำนวน 1,049 รายการ
(Firm-year Observations) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ กับระดับความทัน
เวลาการรับรู้ผลขาดทุนดังกล่าว ดังนี้

**ตัวแบบที่ 4 ความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน ผ่าน
ตัวแบบ Basu (1997)**

$$\begin{aligned} \text{TimeLN}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{BSIZE}_{i,t} + \beta_2 \text{BDIND}_{i,t} \\ & + \beta_3 \text{BEXP}_{i,t} + \beta_4 \text{BFOR}_{i,t} \\ & + \beta_5 \text{BGEN}_{i,t} + \beta_6 \text{BPHDL}_{i,t} \\ & + \beta_7 \text{BPHDI}_{i,t} + \beta_8 \text{BMASTL}_{i,t} \\ & + \beta_9 \text{BMASTI}_{i,t} + \text{Controls}_{i,t} + e_{i,t} \end{aligned}$$

โดย

TimeLN_{i,t} = ความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน
ตัวแบบ Basu (1997) Model

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะคณะกรรมการกับความระมัดระวังทางบัญชี การรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลา และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูลตัวอย่างจำนวน 1,049 ปี-บริษัท (Firm Years) ระหว่างปี พ.ศ. 2557–2559 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงดังตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 พบว่า ขนาดคณะกรรมการบริษัทมีค่าเฉลี่ยจำนวน 10 คน โดยมีจำนวนสูงสุด 19 คน และต่ำสุด 5 คน ซึ่งสอดคล้องตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีว่าคณะกรรมการที่เหมาะสมจะมีจำนวนตั้งแต่ 5–12 คน สัดส่วนคณะกรรมการอิสระมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 40.42 และสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 66.67 ในขณะที่สัดส่วนคุณสมบัติสูงสุดของคณะกรรมการที่เป็นระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าร้อยละ 50

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ Descriptive

ตัวแปร	n	Mean	Std Dev	Median	Minimum	Maximum
CONS	1,049	0.4331	3.5151	0.7686	-10	10
ConMKT	1,049	-0.7513	0.5615	-0.6371	-5.4491	0.0715
TimeLN	857	0.3034	0.3482	0.2856	-0.7138	0.9984
BSIZE	1,049	10.2755	2.3649	10	5	19
BDIND	1,049	0.4042	0.0941	0.3750	0	0.8462
BEXP	1,049	0.2207	0.1439	0.2000	0	0.6667
BFOR	1,049	0.1551	0.1649	0.1111	0	0.7778
BGEN	1,049	0.1946	0.1485	0.1667	0	0.6667
BPHDL	1,049	0.0499	0.0814	0	0	0.6250
BPHDI	1,049	0.0823	0.0961	0.0769	0	0.4444
BMASTL	1,049	0.2200	0.1753	0.2000	0	1
BMASTI	1,049	0.2688	0.1758	0.2500	0	0.8571

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยในการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการต่อความระมัดระวังทางบัญชีและผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งก่อนการวิเคราะห์การถดถอยของตัวแบบ งานวิจัยนี้ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง

สองตัวแปรอิสระ เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางใดและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา Multicollinearity หากแต่ละคู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์สูงมาก ซึ่งจะส่งผลให้การแปลผลในการวิจัยผิดพลาด โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบ Spearman และ Pearson

	CONS	ConMKT	TimeLN	BSIZE	BDIND	BEXP	BFOR	BGEN	BPHDL	BPHDI	BMASTL	BMASTI
CONS	1	.123**	.122**	.068*	-0.029	.063*	-0.001	0.037	-0.002	0.055	0.006	0.006
ConMKT	0.058	1	-0.045	0.039	-0.029	.138**	0.033	0.025	0.071*	0.007	-0.014	0.055
TimeLN	0.110**	-0.048	1	.131**	0.002	0.015	-0.025	-0.046	0.03	0.031	0.028	-0.053
BSIZE	0.107**	0.045	.133**	1	-0.248**	-0.013	-0.035	-.085**	0.161**	0.054	-.099**	0.017
BDIND	-0.036	-0.035	0.013	-.210**	1	0.017	-0.04	0.007	0.014	.119**	.070*	0.049
BEXP	.079*	.071*	0.006	-0.039	-0.01	1	.100**	.125**	-0.008	-0.041	.070*	.145**
BFOR	-0.023	-0.004	-0.038	-.069*	-0.059	.099**	1	.518**	-.074*	-.072*	-0.029	0.013
BGEN	-0.026	-0.019	-0.046	-.101**	-0.02	.141**	0.538**	1	-.069*	-0.037	.065*	-0.031
BPHDL	-0.043	0.035	0.01	0.130**	0.015	-0.03	-0.093**	-.083**	1	-.070*	-0.053	-.069*
BPHDI	0.048	0.023	0.039	0.060	.164**	-.086**	-0.068*	-0.03	-.063*	1	-.068*	-0.052
BMASTL	-0.028	-0.022	0.024	-0.134**	.087**	0.052	-0.015	.094**	-.074*	-.103**	1	-.290**
BMASTI	0.013	0.079*	-0.05	-0.001	0.05	0.118**	0.011	-0.052	-.097**	-.074*	-.335**	1

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01; Spearman (ด้านขวาบน) และแบบ Pearson (ด้านซ้ายล่าง)

ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระที่พิจารณาจากค่าสถิติ Spearman และ Pearson Correlation ตามตารางที่ 2 และจากการตรวจสอบควบคู่กับค่าสถิติ Tolerance และค่า VIF ในตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 0.65 (Burns & Grove, 1993) ทำให้ไม่มีปัญหา Multicollinearity และตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ศูนย์มากนัก กล่าวคือมีค่ามากกว่า 0.10

สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุของตัวแบบที่ 1 และ 4 แสดงดังตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบพบว่า Model Basu (1997) Accounting Conservatism มีค่า $Pr > F = 0.0031$ และ Model Basu (1997) Timeliness มีค่า $Pr > F 0.0001$ ถือว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสม โดย Model Basu (1997) Accounting Conservatism มีตัวแปรในสมการที่สามารถร่วมกันอธิบายความระมัดระวังทางบัญชี

ของบริษัทได้ถึง 2.11% (Adj R- Square) ในขณะที่ Model Basu (1997) Timeliness มีตัวแปรในสมการที่สามารถร่วมกันอธิบายความระมัดระวังทางบัญชีของบริษัทได้ถึง 5.85% (Adj R- Square)

สำหรับ Model Basu (1997) Accounting Conservatism พบตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความระมัดระวังทางบัญชี (Accounting Cons) ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการ (BSIZE) และสัดส่วนคณะกรรมการมีความรู้บัญชีการเงิน (BEXP) ในทางตรงกันข้ามพบสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาเอกในประเทศ (BPHDL) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อความระมัดระวังทางบัญชี (Accounting Cons) ส่วนตัวแปรควบคุม พบว่า ความสามารถในการทำกำไร (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความระมัดระวังทางบัญชี (Accounting Cons) สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุสำหรับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997)

Variables	Basu (1997) Accounting Conservatism				Basu (1997) Timeliness			
	Parameter Estimate		t Value	Pr > t	Parameter Estimate		t Value	Pr > t
Intercept	-1.4052		-1.41	0.1592	0.01424		0.13	0.8933
BFSIZE	0.1165	**	2.19	0.0286	0.01821	***	3.28	0.0011
BDIND	-0.8941		-0.72	0.4715	0.18465		1.38	0.1684
BEXP	2.0361	***	2.63	0.0087	0.06238		0.75	0.4552
BFOR	-0.6665		-0.77	0.4392	0.01655		0.18	0.8535
BGEN	-0.4181		-0.45	0.6542	-0.12037		-1.25	0.2116
BPHDL	-2.9439	**	-2.11	0.0351	-0.06831		-0.46	0.6441
BPHDI	1.6133		1.35	0.1767	0.15408		1.16	0.2477
BMASTL	-0.4314		-0.61	0.5447	0.01222		0.16	0.8740
BMASTI	-0.2136		-0.31	0.7548	-0.14258	*	-1.96	0.0504
Control Variables:								
BMEET	-0.0088		-0.28	0.7785	0.00202		0.62	0.5352
BDUAL	-0.2446		-0.90	0.3701	-0.02224		-0.76	0.4474
ROA	3.4866	***	2.61	0.0091	0.9537	***	6.21	<.0001
Growth	-0.0277		-0.17	0.8665	-0.00372		-0.22	0.8250
Size	0.1007		1.10	0.2727	-0.00474		-0.48	0.6293
DE	-0.0063		-0.36	0.7177	0.00116		0.67	0.5022
Industry			Yes				Yes	
Year			Yes				Yes	
Adj R-Square			0.0211	.0031			0.0585	<.0001
N			1,048				856	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

การวิเคราะห์ Robustness:

การวิเคราะห์ Robustness ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการกับความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน (Basu, 1997; Timeliness Model) พบว่าขนาดของคณะกรรมการ (BSIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ และในทางตรงกันข้ามพบว่าสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทจากต่างประเทศ (BMASTI) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรควบคุม พบว่า ความสามารถในการทำกำไร (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบพบว่าความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007) มีค่า $Pr > F = 0.0001$ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสม และสามารถร่วมอธิบายความสัมพันธ์ได้ถึง 17.05% ผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทในประเทศ (BMASTL) และสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทต่างประเทศ (BMASTI) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความระมัดระวังทางบัญชี ในทางตรงกันข้ามพบว่าสัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติ (BFOR) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับตัวแปรควบคุมพบว่า ความสามารถในการทำกำไร (ROA) อัตราการเติบโตของบริษัท (Growth) และอัตราส่วนหนี้สิน (DE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่การควรวรมตำแหน่งประธาน (BDUAL) และขนาดกิจการ (Size) ให้ความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการกับผลการดำเนินงาน ดังนี้

จากตารางที่ 5 พบว่าตัวแบบผลการดำเนินงานของบริษัท (ROA) มีค่า $Pr > F = 0.0001$ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสม และสามารถร่วมกันอธิบายผลการดำเนินงานของบริษัทได้ 8.71% ผลการวิเคราะห์พบว่าสัดส่วน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007)

Variables	Ahmed and Duellman 2007 Conservatism			
	Parameter Estimate		t Value	Pr > t
Intercept	-0.4359		-2.97	0.0030
BSIZE	0.0066		0.84	0.3987
BDIND	-0.2663		-1.46	0.1446
BEXP	0.1659		1.46	0.1452
BFOR	-0.2115	*	-1.67	0.0950
BGEN	-0.0641		-0.47	0.6400
BPHDL	0.1355		0.66	0.5087
BPHDI	0.0867		0.49	0.6211
BMASTL	0.2038	*	1.95	0.0517
BMASTI	0.3107	***	3.09	0.0020
Control Variables:				
BMEET	-0.0051		-1.11	0.2668
BDUAL	-0.0698	*	-1.74	0.0821
ROA	1.8651	***	9.52	<.0001
Growth	0.0881		3.64	0.0003
Size	-0.0296		-2.19	0.0286
DE	0.0095		3.69	0.0002
Industry			Yes	
Year			Yes	
Adj R-Square			0.1705	<.0001
N			1,048	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุระหว่างผลการดำเนินงาน (ROA) และคุณลักษณะคณะกรรมการ

Variables	Parameter Estimate	t Value	Pr > t
Intercept	-0.05936	-2.55	0.0108
BSIZE	0.00138	1.11	0.2671
BDIND	0.03274	1.13	0.2595
BEXP	-0.00119	-0.07	0.9476
BGEN	0.06591 ***	3.03	0.0025
BPHDL	0.01438	0.44	0.6596
BPHDI	0.01513	0.54	0.5878
BMASTL	0.01406	0.84	0.3985
BMASTI	0.02531	1.58	0.1133
BMEET	-0.00469 ***	-6.58	<.0001
BDUAL	0.01086 *	1.70	0.0888
Control Variables:			
BFOR	-0.00436	-0.22	0.8287
Growth	0.00061	0.16	0.8733
Size	0.01049	4.95	<.0001
DE	-0.00178	-4.37	<.0001
Industry		Yes	
Year		Yes	
Adj R-Square		0.0871	<.0001
N		1,048	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

คณะกรรมการเพชฌัญญ์ (BGEN) และการควมรวมตำแหน่งประธาน (BDUAL) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อ ROA ในทางตรงกันข้ามพบว่า การประชุมของคณะกรรมการ (BMEET) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อ ROA สำหรับตัวแปรควบคุม พบว่าขนาดกิจการ (Size) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญและอัตราส่วนหนี้สิน (DE) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าขนาดของคณะกรรมการ (BSIZE) และสัดส่วนคณะกรรมการที่มีความรู้บัญชีการเงิน (BEXP) ช่วยเพิ่มความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทในประเทศ (BMASTL) และสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทต่างประเทศ (BMASTI) ช่วยเพิ่มระดับความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007) สัดส่วนคณะกรรมการเพชฌัญญ์ (BGEN) และการควมรวมตำแหน่งประธาน (BDUAL) ช่วยเพิ่มผลการดำเนินงาน (ROA) และขนาดของคณะกรรมการ (BSIZE) ช่วยเพิ่มความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน

ในทางตรงกันข้าม พบว่า สัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาเอกในประเทศ (BPHDL) จะลดความความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Basu (1997) สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติ (BFOR) จะลดความระมัดระวังทางบัญชีตามตัวแบบ Ahmed and Duellman (2007) การประชุมของคณะกรรมการ (BMEET) จะลดผลการดำเนินงานของบริษัท (ROA) และสัดส่วนคณะกรรมการที่เรียนจบระดับปริญญาโทจากต่างประเทศ (BMASTI) จะลดความทันเวลาของการรับรู้ผลขาดทุน ส่วนตัวแปรที่สนใจอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของคณะกรรมการกับความระมัดระวังทางบัญชีกับตัวแบบ Basu (1997) โดยมีได้แยกพิจารณาลักษณะเฉพาะและความซับซ้อนของธุรกิจ งานวิจัยในอนาคตอาจขยายขอบเขตการศึกษาถึงลักษณะดังกล่าว เพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นหรืออาจเปรียบเทียบรายอุตสาหกรรม

REFERENCES

- Abu, S. O., Okpeh, A. J., & Okpe, U. J. (2016). Board Characteristics and Financial Performance of Deposit Money Banks in Nigeria. *International Journal of Business and Social Science*, 7(9), 159–173.
- Agrawal, A., & Chadha, S. (2005). Corporate governance and accounting scandals. *Journal of Law and Economics*, 48(2), 371–406.
- Agrawal, A., & Knoeber, C. (1996). Firm performance and mechanisms to control agency problems between managers and shareholders. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 31, 377–396.
- Ahmed, A. S., & Duellman, S. (2007). Accounting Conservatism and Board of Director Characteristics: An Empirical Analysis. *Journal of Accounting and Economics*, 43(2–3), 411–437.
- Ahmed, K., & Henry, D. (2012). Accounting conservatism and voluntary corporate governance mechanisms by Australian firms. *Accounting and Finance*, 52(3), 631–662.
- Alkurdi, A., Al-Nimer, M., & Dabaghia, M. (2017). Accounting Conservatism and Ownership Structure Effect: Evidence from Industrial and Financial Jordanian Listed Companies. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7(2), 608–619.
- Amanatullah, E. T., Shropshire, C., James, E. H., & Lee, P. M. (2010). Risky Business ...for whom? Gender, Self-vs Other-Orientation and Risk in Managerial Decision-Making. *Social Science Research Network Electronic Paper Collection*.
- Ammari, A., Kadria, M., & Ellouze, A. (2014). Board Structure and Firm Performance: Evidence from French Firms Listed in SBF 120. *International Journal of Economics and Financial*, 4(3), 580–590.
- Amran, N. A., & Manaf, K. B. A. (2014). Board independence and accounting conservatism in Malaysian companies. International Conference on Accounting Studies 2014, ICAS 2014, 18–19 August 2014, Kuala Lumpur, Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 164, 403–408.
- Anis, M., Chizema, A., Lui, X., & Fakhreldin, H. (2017). The Impact of Board Characteristics on Firms Financial Performance -Evidence from the Egyptian listed companies. *Global Journal of Human-Social Science*, 17(5), 57–75.
- Arun, T. G., Almahrog, Y. E., & Aliaribi, Z. (2015). Female Directors and Earnings Management: Evidence from UK companies. *International Review of Financial Analysis*, 39, 137–146.
- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). *The Role of Accruals in Asymmetrically, Timely Gain and Loss Recognition*. Working paper, university of Chicago.

- Basu, S. (1997). The Conservatism Principle and the Asymmetric Timeliness of Earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 3–37
- Beekes, W., Pope, P., & Young, S. (2004). The link between earnings timeliness, earnings conservatism and board composition: evidence from the UK. *Corporate Governance: An International Review*, 12(1), 47–59.
- Berle, A. A., Means, G. C. (1932). *The Modern Corporation and Private Property*. MacMillan, New York.
- Boone, A., Field, L., Karpoff, J., Rahega, C. (2006). *The determinants of corporate board size: an empirical analysis*. Working Paper, Vanderbilt University.
- Boussaid, N., Hamza, T., & Sougne, D. (2015). Corporate board attributes and conditional accounting conservatism: Evidence from French firms. *Journal of Applied Business Research*, 31(3), 871.
- Buniamin, S., Johari, N. H., Abd Rahman, N. R., & Abdul Rauf, F.H. (2012). Board diversity and discretionary accruals of the top 100 Malaysian corporate governance (MCG) index companies. *African Journal of Business Management*, 6(29), 8496–8503.
- Burns, N., & Grove, S. K. (1993). *Study the practice of nursing research: Conduct, critique & utilization*. 4th edition. W. B. Saunders Company: Philadelphia.
- Bushman, R., Chen, Q., Engel, E., & Smith, A. (2004). Financial accounting information, organizational complexity and corporate governance systems. *Journal of Accounting and Economics*, 37(2), 167–201.
- Carpenter, M. A., & Westphal, J. D. (2001). The strategic context of external network ties: examining the impact of director appointments on board involvement in strategic decision making. *Academy of Management*, 44(4), 639–660.
- Daghnsni, O., Zouhayer, M., & Mbarek, K. B. H. (2016). Earnings Management and Board Characteristics: Evidence from French Listed Firms. *Arabian Journal of Business and Management Review*, 6, 249.
- Duc, V. & Thuy, P. (2013). Corporate Governance and Firm Performance: Empirical Evidence from Vietnam. *Journal of Economic Development*, 218, 62–78.
- Fama, E. F., & Jensen, M. C. (1983). Separation of ownership and control. *Journal of Law and Economics*, 26, 301–325.
- Gao, Y., & Wagenhofer, A. (2016). *Accounting Conservatism and Board Monitoring*. AAA 2013 Management Accounting Section (MAS) Meeting Paper.
- Garcia Lara. J. M., Garcia Osma. B., & Penalva. F. (2007). *Accounting conservatism and corporate governance*. Universidad Carlos III de Madrid Spain.
- _____. (2009). *Board of Directors Characteristics and Conditional Accounting Conservatism: Spanish Evidence*. Universidad Carlos III de Madrid Spain.
- Givoly, D., Hayn, C., (2000). The changing time-series properties of earnings, cash flows and accruals: has financial reporting become more conservative?. *Journal of Accounting and Economics*, 29, 287–320.

- Hart, O. (1995). Corporate governance: some theory and implications. *The Economic Journal*, 105, 678–689.
- Ho, J. A. (2009). *Association between Board Characteristics and Accounting Conservatism: Empirical Evidence from Malaysia*. (A dissertation submitted), Auckland University of Technology (AUT).
- Jensen, M. C. (1993). The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *The Journal of Finance*, 48(3), 831–880.
- Jensen, M.C., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs, and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305–360.
- Johl, S. K., Kaur, S., & Barry J. C. (2015). Board Characteristics and Firm Performance: Evidence from Malaysian Public Listed Firms. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(2), 239–243.
- Kankanamage, C. A. (2016). The relationship between board characteristics and earnings management: evidence from Sri Lankan listed companies. *Kelaniya Journal of Management*, 4(2), 36–43.
- Ku Ismail, K. N. I., & Abdullah, S. N. (2011). Women participation on the boards of Malaysian companies and firm performance. Paper presented at 5th Annual International City-Break Conference, *Business and Society in a Global Economy*, Athens, 19–22 December.
- Kutum, I. (2015). Board Characteristics and Firm Performance: Evidence from Palestine. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research*, 3(3), 32–47.
- Leftwich, R., Watts, R., & Zimmerman, J., (1981). Voluntary corporate disclosure: the case for interim reporting. *Journal of Accounting Research*, 19, 50–77.
- Mikkola, A. (2005). *Role of Gender Equality Development A Literature Review*. Discussion Paper No.84. (November 2005).
- Müller, V. O. (2014). The impact of board composition on the financial performance of FTSE100 constituents. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 109, 969–975.
- Ntim, C. G., & Osei, K. A. (2011). The Impact of Corporate Board Meetings on Corporate Performance in South Africa. *African Review of Economics and Finance*, 2(2), 83–103.
- Obigbemi, I. F., Omolehinwa, E. O., Mukoro, D. O., Ben-Caleb, E., & Olusanmi, O. A. (2016). Earnings Management and Board Structure: Evidence from Nigeria. *SAGE Journal*, (July–September), 1–15.
- Paul, J. (2017). Board Activity and Firm Performance. *Indian Journal of Corporate Governance*, 10(1), 44–57.
- Pham, T. T. K. (2016). Research on the Relationship between Corporate Governance and Firm Performance: Empirical Evidence from Companies Listed on the Stock Exchange in Vietnam. *International Journal of Management and Applied Research*, 3(4), 172–183.
- Pipatanasern, A., & Srijunpetch, S. (2017). Response of the Stock Exchange of Thailand on Corporate Governance, Earnings Quality and Auditors. *Journal of Accounting Profession*, 13(40), 22–31.

- Sana'a, N. (2016). The Effect of Accounting Conservatism on Financial Performance Indicators in the Jordanian Insurance Companies. *Journal of Internet Banking and Commerce*, 21(1), 1–16.
- Sari, M. M. R., Subroto, B., Purnomosidhi, B., & Rosidi. (2014). Board of Director' Risk-Taking Characteristic and Accounting Conservatism. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(18), 23–29.
- Srinidhi, B., Gul, F.A., & Tsu, J. (2011). Female directors and earnings quality. *Contemporary Accounting Research*, 28(5), 1610–1644.
- Stock Exchange of Thailand. (2017). *Corporate Governance Code for listed companies 2017*. Retrieved from www.set.or.th.
- _____. (2012). *The Principles of Good Corporate Governance for Listed Companies 2012*. Retrieved from www.set.or.th.
- Suleiman., S. (2014). Coporate Governance Mechanisms and Accounting Conservatism. *Journal of Management Policies and Practices*, 2(2), 113–127.
- Sultana, N., & Zaha, V. D. J-L. W. M. (2011). *Board gender diversity and earnings conservatism*. Working paper. Curtin University.
- Sun, J., Liu, G., & Lan, G. (2011). Does Female Directorship on Independent Audit Committees Constrain Earnings Management?. *Journal of Business Ethics*, 99(3), 369–382.
- The World Federation of Exchanges. *WFE Annual Statistics Guide 2017*. Retrieved from <https://www.world-exchanges.org/home/index.php/statistics/annual-statistics>.
- Ujunwa, A. (2012). Board characteristics and the financial performance of Nigerian quoted firms. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, 12(5), 656–674.
- Ujunwa, A., Nwakoby, I., & Ugbam, C. O. (2012). Corporate Board Diversity and Firm Performance: Evidence from Nigeria. *Corporate Ownership & Control*, 9(2–1), 216–226.
- Wang, Z. R. (2009). *Accounting Conservatism*. Victoria University of Wellington.
- Watts, R. (2003). Conservatism in accounting. Part I: Explanations and implications. *Accounting Horizons*, 17, 207–221.
- Xiong, J. (2016). Chairman Characteristics and Earnings Management: Evidence from Chinese Listed Firms. *Open Journal of Accounting*, 5(4), 82–94.
- Xu, J. G., & Lu, C. J. (2008). Accounting Conservatism: A Study of market-level and firm level-explanatory factors. *China Journal of Accounting Research*, 1(1), 11–29.
- Yunos, R., Smith, G. M., & Ismail, Z. (2012). The Relationship between Board Skills and Conservatism: Malaysian Evidence. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 8(8), 1173–1184.